

Az uniós jegyzéken szereplő gerinces idegenhonos inváziós fajok humánus kezelése

Alopochen aegyptiaca Nílusi lúd

Elterjedés

Növekvő számú kóborló, ritka fészkelő. Először 1993 januárjában észlelték Pakson. 2008-ig rendkívül ritka kóborlónak tartották, mindössze 14 előfordulással. Azóta az ország számos területén feltűntek magányos egyedek, esetleg családok, a nyugat-európai populációk egyedei mellett feltehetően szökevények is. Főleg ősszel és télen libacsapatok között kerülnek elő, de újabban városi környezetben is egyre gyakrabban figyelik meg. 2015-ben Szakályon (Tolna megye), egy kémény tetején épült gólyafészkekben kezdtek fészkelésbe, de a gólyák meghiúsították azt. Ugyanitt a gúnárt megfigyelték 2016-ban. Első költését 2016. július 20-án észlelték a Vas megyei zsenyeyi kavicsbányatavon - ekkor egy párt figyeltek meg tíz fiókával. 2017-ben ugyanezen területen újra költött, azonban az állomány nagy része felszámolásra került.

Vonatkozó jogszabályok

- 1996. évi LV. törvény a vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadásatról
- 1998. évi XXVIII. törvény az állatok védelméről és kíméletéről
- 3/2001. (II. 23.) KöM–FVM–NKÖM–BM együttes rendelet az állatkert és az állatotthon létesítésének, működésének és fenntartásának részletes szabályairól
- 79/2004. (V. 4.) FVM rendelet a vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadásatról szóló 1996. évi LV. törvény végrehajtásának szabályairól

Kezelési intézkedések

Az adatlapon összefoglalt információk a *Kézikönyv az uniós jegyzéken szereplő gerinces idegenhonos inváziós fajok humánus kezelése* című kiadványból származnak [ec.europa.eu/environment/nature/invasivealien/index_en.htm], melyből további, még részletesebb információk nyerhetők a konkrét kezelési intézkedésekről, eddigi tapasztalatokról. A kézikönyvben leírt kezelési intézkedések végrehajtása előtt ajánlott azok alkalmazásának teljes körű áttekintése, beleértve a hatékonyságot, az állatok jólétére gyakorolt lehetséges hatásokat és mellékhatásokat, valamint a helyi körülmények, a rendelkezésre álló erőforrások és kapacitások figyelembevételét.

A kézikönyv használóit arra kérjük, hogy azokat a kezeléseket alkalmazzák, melyek állatjóléti szempontból a legkedvezőbbek, értelemszerűen a tagállamok saját jogszabályi körülményeit figyelembe véve, anélkül, hogy veszélyeztetnék az intézkedések hatékonyságát. Fontos, hogy az intézkedések a lehető legkisebb mértékű szenvedést okozzák az állatoknak, de figyelembe kell venni egyéb szempontokat is, mint például a költségek, igények, hasznok, a megvalósíthatóság és a közvélemény esetleges vélekedése.

Az állatjóléti hatások értékelése és kategorizálása:

	Általános hatás a jólétre (5 terület) Az intézkedés jólétre gyakorolt hatását értékeli, kivéve az állat tényleges megölését (ha az intézkedés az állat életének kioltásával jár)			Halálozás módja Az állat életének kioltásának módszerének jóléti hatását értékeli (ha az intézkedés az állat életének kioltásával jár)		
Kategória	Nincs hatás (0)	Enyhe – Mérsékelt hatás (1)	Súlyos – Extrém hatás (2)	Azonnali halál (nincs szenvedés) [0]	Nem azonnali halál (enyhe – mérsékelt szenvedés) [1]	Nem azonnali halál (súlyos – extrém szenvedés) [2]

Módszer	Cél	Hatékonyság és költségek	Állatjóléti hatások kategóriái	
			Általános hatás a jólétre	Halálozás módja
Kézi eltávolítás	Kiirtás / Állomány-szabályozás / Elszigetelés	A kézi eltávolítás csak akkor tekinthető hatékornak, ha más módszerekkel kombinálják azokat. A madártojások eltávolíthatók vagy megsemmisíthetők a szaporulat csökkentése érdekében, a módszer kombinálható például az öreg madarak lelövésével. Egyes esetekben az eltávolított tojások helyettesíthetők/kicserélhetők áltojással, ezáltal megakadályozva egy újabb fészekalj kiköltését. További részletekre van szükség a hatékonyság és a költségek tekintetében.	(1)	NA
Tojáslakkozás	Kiirtás / Állomány-szabályozás / Elszigetelés	Az intézkedés hatékonysága elsősorban a fészkek elhelyezkedésének hozzáférhetőségétől függ. Ahhoz, hogy hatékonyan vissza tudjuk szorítani az állomány növekedését, becslések szerint a fészkek körülbelül 88%-át szükséges kezelni.	(0) – (1)	[0] – [1]
Lelövés	Gyors kiirtás / Kiirtás / Állomány-szabályozás / Elszigetelés	A fegyverrel való vadászat széles körben használt eszköz a vadgazdálkodási ágazatban. Szelektív, nagy távolságból ejthetőek el a madarak, a fegyvereknek pedig széles választéka áll rendelkezésre. További részletekre van szükség a hatékonyság és a költségek tekintetében, ráadásul a településeken belül fészkelő madarak esetében igen korlátozottan alkalmas ez a módszer.	(0) – (2)	[0] – [2]
Ketreccsapdák	Gyors kiirtás / Kiirtás / Állomány-szabályozás / Elszigetelés	A ketreccsapdák használata rendkívül költséghatékony módszer, számos kiirtásra és állomány-szabályozásra irányuló programban használták már őket sikeresen. Ahol a kiirtás a cél, a legjobb a csapdákat más módszerrel kombinálva használni, hiszen bizonyosan lesznek olyan egyedek, melyek el fogják kerülni ezeket. Bár a csapdákat időről időre pótolni kell, de még így is viszonylag alacsony a költségvonzata, ugyanakkor a rendszeres ellenőrzések miatt nagy emberi munkaerő igénye van.	(1)	NA
Élő csaliállatos csapdák	Gyors kiirtás / Kiirtás / Állomány-szabályozás / Elszigetelés	Az élő csaliállatos csapdák viszonylag olcsók, a fő költségeket az elhelyezésükhöz és ellenőrzésükhöz szükséges emberi munkaerő jelenti. Nem állnak rendelkezésre széles körű tapasztalatok a hatékonyságát illetően, de például Belgiumban a nilusi lúd kisebb szaporodó állományaiban sikerrel alkalmazták már.	(1) – (2)	NA

Módszerek az elpusztításra/eltávolításra a megfogást követően

Módszer	Állatjóléti hatások kategóriái	
	Általános hatás a jólétre	Halálozás módja
Eutanázia injekcióval	(0) – (1)	[0] – [1]
Fogságban tartás	(1)	NA
Lelövés	(1)	[0]
Sebészeti sterilizálás	(1)	NA

Dátum: 2022.08.25.

Forrás

A kézikönyv az Európai Bizottság idegenhonos inváziós fajokat bemutató oldalán érhető el: ec.europa.eu/environment/nature/invasivealien/index_en.htm

Fotó forrása: *Alopochen aegyptiaca* Nílusi lúd ©Roland zh CC BY-SA 3.0.

Felelősségi nyilatkozat: Ez a kérdőív a 07.027746/2019/812504/SER/ENV.D.2. számú szerződés keretében készült („Az idegenhonos inváziós fajok humánus kezelésére vonatkozó legjobb gyakorlatok meghatározása, értékelése, megosztása és terjesztése”). A bemutatott információk és vélemények nem feltétlenül minden részletre kiterjedőek és nem feltétlenül tükrözik az Európai Bizottság, az IUCN, az APHA, az Eurogroup for Animals, az EAZA, a Newcastle University vagy az EAR hivatalos véleményét. A Bizottság nem garantálja a jelen dokumentumban szereplő adatok hitelességét. Sem a Bizottság, sem az IUCN, vagy az ő nevükben eljáró személyek, beleértve a dokumentumok szerzőit és az abban résztvevőket, nem vonható felelősségre az abban foglalt információk felhasználásáért. A sokszorosítása forrás megjelölésével engedélyezett.

Visszajelzés: Várjuk azokat a megjegyzéseket, amelyek elősegíthetik a dokumentum fejlesztését. Kérjük, észrevételeit e-mailben küldje el az ENV-IAS@ec.europa.eu e-mail címre.